

LANDESMUSEUM FÜR VORGESCHICHTE HALLE

Het Landesmuseum für Vorgeschichte bevindt zich in een monumentaal gebouw, niet ver van het centrum van Halle aan de Saale. Rondom een atrium bevinden zich twee verdiepingen met zalen. De objecten zijn op artistieke wijze tentoongesteld, zoals een stel “vliegende herten” en de stenen “bijlenregen”. Door het eenvoudige en lichte design is het prettig om er rond te lopen en alles rustig te bekijken. Gelukkig is er voor de geïnteresseerde ook gedetailleerde informatie aanwezig, helaas is het merendeel echter alleen in het Duits voorhanden.

In 1918 werd de Thüringsche-Saxische vereniging voor “de studie van vaderlandse oudheden en het behoud van zijn monumenten” opgericht. In de periode 1876-1884 werd het Provinciaals museum gebouwd. In de loop van de tijd veranderde de naam en de locatie van het museum meerdere malen. In 1994 werd het museum gesloten voor renovatie, waarbij het in 1997 omgedoopt werd tot het huidige Landesmuseum für Vorgeschichte. In 2008 volgde de officiële heropening.

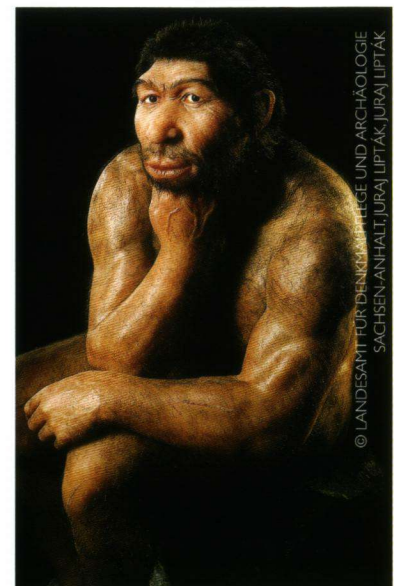
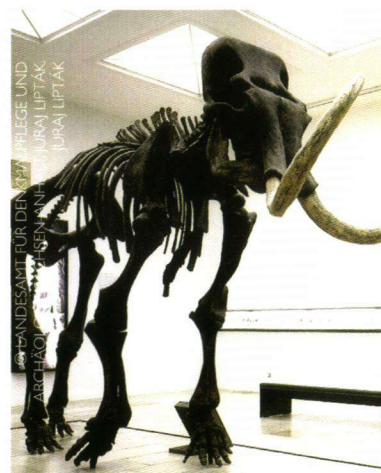
DE PERMANENTE TENTOONSTELLING

De permanente tentoonstelling bevindt zich op de tweede verdieping en bevat vondsten vanaf het vroeg Paleolithicum tot de late Bronstijd. Beginnend met de vondsten uit Bilzingsleben II (± 370.000 jaar oud). Inclusief de resten van drie individuen van wat sommigen *Homo erectus bilzingslebenensis* noemen. Rechts van de grote zaal is

een ruimte gewijd aan “de Bosolifant van Gröbern”. De 125.000 jaar oude bosolifant is één van de vroegste individuen waar slachtopsporen op terug gevonden zijn.

De grote zaal is ruim ingedeeld met aan de rechterzijde langs de wand Paleolithische vuurstenen objecten en

deze vormen een chronologisch kader. In het midden van de zaal staat, zoals ik het graag zie, de fauna. Een serie opgezette skeletten van een oerrund, een holenbeer baby, “de Mammoet van

Pfännerhall" (een 60 jarig vrouwtje, ongeveer 200.000 jaar oud) en niet te vergeten een reconstructie van een archaische moderne mens á la "de Denker" van Rodin. Gezeten tussen een slecht gehumeerde stier en een aanstormende mammoet, zou je je af kunnen vragen of een ontwikkeld denkvermogen werkelijk evolutionair voordeel heeft.

De tweede helft van de zaal richt zich op het jong Paleolithicum. Centraal staan de stilistische Venus-figuren afkomstig uit het laat Paleolithicum. Via de Sjamaan van Bad Dürrenberg, kom je in de Neolithische zaal. Een van de wanden wordt in zijn geheel in beslag genomen door honderden stenen bijlen "de bijlenregen" genaamd. Verschillende typen aardewerk leiden je door de zalen van het Neolithicum tot in de late Bronstijd, waar ook de bijlen van grondstof veranderen. In de laatste zaal is onder een artificiële sterrenhemel de Hemelschijf van Nebra te bewonderen.

TOPSTUKKEN

Berkenpek uit Königsaue (80.000 jaar oud)

Dit stuk berkenpek, te zien links naast "de denkende mens" in de eerste zaal, laat afdrukken zien van zowel het geretoucheerde stenen werktuig als de houten steel waarop het met behulp van berkenpek bevestigd werd.

De Hemelschijf van Nebra (3.600 jaar oud)

Deze bronzen plaat met een gouden boot, zon, maan en sterren erop bevestigd heeft niet alleen een interessante antieke, maar ook recente geschiedenis. In 1999 is de Hemelschijf van Nebra illegaal opgegraven en verhandeld. Na veel detectiewerk en interventie van de politie is de vondst in staatsbezit gekomen en wordt nu in Halle tentoongesteld.

TIJDELIJKE TENTOONSTELLING

Elenfantenreich, eine fossilwelt in Europa (van 26-03-2010 tot 03-10-2010)

De tijdelijke tentoonstelling bevindt zich op de begane grond en er is de mogelijkheid tot het bekijken van een gerelateerde documentaire op de eerste verdieping.

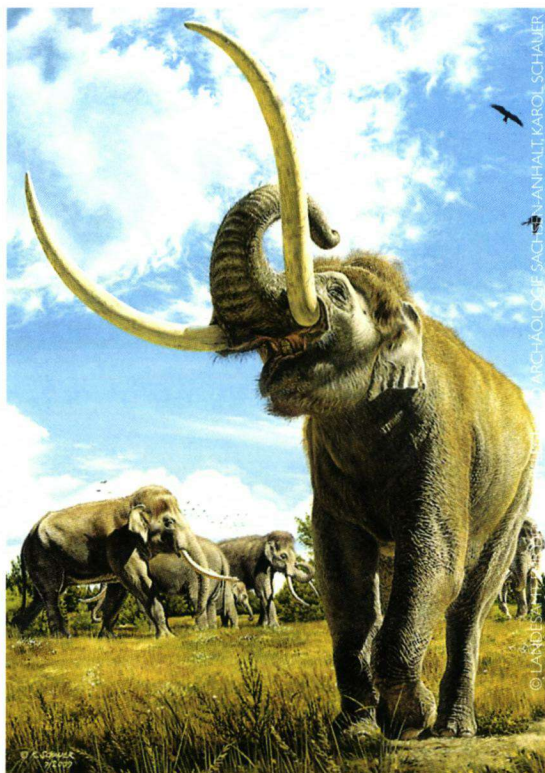
De tentoonstelling is gebaseerd op de vondsten die gedaan zijn in Neumark-Nord I. Hier is een fossiel meertje

teruggevonden van ongeveer 200.000 jaar oud. Door deze natte omstandigheden zijn organische resten bewaard gebleven. Onder de vondsten bevinden zich de resten van maar liefst 70 bosolifanten (*Elephas antiquus*).

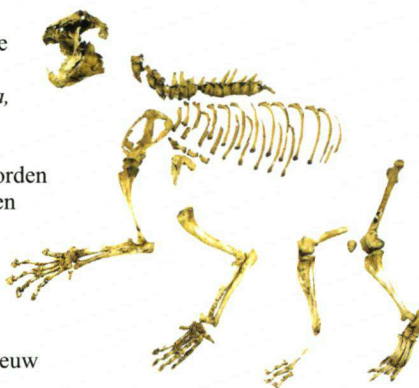
In het atrium is een levensgrote reconstructie van een bosolifant te zien. Daaromheen wordt zijn toenmalige omgeving geschilderd. Plantenresten en microfauna vormen de basis voor een klimaatreconstructie. De originele speer van Lehringen, een 120.000 jaar oude speer die gevonden werd in de resten van de borstkas van een 45 jaar oude bosolifant, en de originele menselijke resten van Weimar-Ehringsdorf, laten de rol van de mens zien. Ook interessant zijn de anatomische studies van de bosolifant gemaakt door K. Schauer aan de achterzijde van de bosolifant.

Zaal twee focust zich op de tijdgenoten van de bosolifant. De schedels van de drie soorten neushoorns van Neumark-Nord (*Stephanorhinus kirchbergensis*, *Stephanorhinus hemitoechus* en *Coelodonta antiquitatis*), worden vergeleken met die van de twee recente soorten. Resten van verschillende herten (*Dama dama*, *Megaloceros giganteus*, *Cervus elaphus* en *Capreolus capreolus*), grottenhyena's en oerrunderen worden begeleid door korte informatie, een opgravingplattegrond met alle vondstlocaties van de betreffende soort en een afgebeelde grotschildering van het dier. Let ook vooral op het bijna complete skelet van een grottenleeuw (*Panthera leo spelaea*).

In de derde en laatste zaal staat de bosolifant centraal. De linker wand van de zaal wordt in beslag genomen door de evolutie van de olifantachtigen. Specifieke anatomische verschillen met andere olifantachtigen worden per element behandeld. De weinige pathologieën in de Neumark-Nord I populatie komen ook aan bod. Door de grootte en de hoeveelheid van de bosolifant botten konden deze niet onder normale omstandigheden bestudeerd worden. De opgraver, Prof. Dr. D. Mania, was genoodzaakt om een fabriekslods te huren om alle 70 gevonden bosolifant skeletten in één keer uit te kunnen leggen. Een voorbeeld van een uitgelegd

skelet (gebaseerd op de resten van twee bosolifanten) en een levensgrote foto van de lods geven een beeld van de ruimte die nodig was. Al met al een heel interessante tentoonstelling voor alle bottenliefhebbers (niet alleen voor de olifantfanaten onder ons). Speciaal door de belangrijke plaats die de fauna inneemt naast (vuurstenen) werktuigen, keramiek en etnografie, is de permanente collectie ook zeker de moeite waard om te bezichtigen.

© LANDESMIT FÜR DENKMALPFLEGE UND ARCHÄOLOGIE SACHSEN-ANHALT | JURA | LIPTAK | JURA | LIPTAK

Landesamt für Denkmalpflege und Archäologie Sachsen-Anhalt
LANDESMUSEUM FÜR VORGESCHICHTE

Adres: Richard-Wagner-Str. 9, 06114 Halle (Saale), Duitsland

Toegangsprijzen: 7 euro, 5 Euro gereduceerd tarief)

Openingstijden: ma. op afspraak, di. 09.00-19.30 uur, wo-vr. 09.00-17.00 uur, za. zo. en feestdagen 10.00-18.00 uur